

KARLSTADS KOMMUN

DETALJPLAN FÖR DEL AV JÄRNVÄGEN 1:3 MM HERRHAGSBANGÅRDEN

inom Herrhagen,
Karlstads kommun, Värmlands län

PLANBESKRIVNING

Antagen av SBN: 22 juni 2022

Laga kraft: 27 juli 2022

1780K-P2022/09

Standardförfarande (PBL 2010:900)

Stadsbyggnadsförvaltningen

Dnr SBN 2021-274

PLANPROCESS OCH FÖRFARANDE

Denna plan handläggs med standardförfarande enligt PBL 2010:900, kapitel 5.

Planprocessen består av flera olika skeden, i denna planprocess ingår följande skeden:

Samråd: Under samrådsskedet ges möjlighet till insyn och påverkan av förslaget. Samrådet syftar till att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt. Samråd genomfördes mellan 10 februari och 10 mars 2022.

Granskning: Under granskningstiden ges ytterligare en möjlighet att påverka planförslaget. Förslaget finns tillgängligt på kommunens hemsida, i Samhällsbyggnadshuset och på Biblioteket. Granskningen genomfördes mellan 23 maj och 8 juni 2022.

Antagande: Beslutet att anta detaljplanen sker i kommunfullmäktige. Planer som inte är av principiell betydelse antas av stadsbyggnadsnämnden. Denna detaljplan antogs av stadsbyggnadsnämnden 2022-06-22 § 160.

Överklagande: Antagandebeslutet kan överklagas av den som senast i granskningsskedet har lämnat skriftliga synpunkter och inte fått dem tillgodosedda samt bedöms vara berörd av förslaget.

Laga kraft: Detaljplan vann laga kraft 2022-07-27.

Handläggare:

Per Anders Olsson stadsbyggnadsarkitekt, Plan- och byggavdelningen, Stadsbyggnadsförvaltningen

PLANBESKRIVNING

En planbeskrivning är en beskrivning av hur detaljplanen ska förstås och genomföras. Planbeskrivningen är en obligatorisk handling och ska finnas tillsammans med plankartan med tillhörande bestämmelser. Planbeskrivningen innehåller en redovisning av:

- planeringsförutsättningarna
- planens syfte
- hur planen är avsedd att genomföras
- de överväganden som legat till grund för planens utformning med hänsyn till motstående intressen och planens konsekvenser
- om planen avviker från översiktsplanen, på vilket sätt den i så fall gör det och skälen för avvikelsen.

Inledning

Bakgrund

Karlstads kommun och Trafikverket har ingått ett avtal om att flytta befintlig gångpassage över Herrhagsbangården. På Herrhagsbangården finns en oöversiktlig gångfälla som är ett säkerhetsproblem för oskyddade trafikanter som ska passera över fyra järnvägsspår på bangården. Gångfällan är också ett hinder för att kunna få maximal nytta av bangården under byggtiden för den nya Vikenpassagen på Karlstad C. Gångfällan behöver enligt Trafikverket flyttas till ett nytt läge ca 70 meter söderut där den korsar endast ett järnvägsspår. Genom att man flyttar gångfällan, får man en säkrare passage för oskyddade trafikanter, samtidigt som man kan få ut tillräckliga spårlängder för att kunna slopa spår 9 på Karlstad C. Man tillskapar även en bättre arbetsmiljö för de godsoperatörer som ska verka på Herrhagsbangården.

Gällande detaljplan anger järnvägsändamål med en rättighet till passage för allmän gång- och cykeltrafik. Denna rättighet behöver flyttas med stöd av ny detaljplan.

Planens syfte

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra en flytt av den befintliga gångpassagen över Herrhagsbangården. Detaljplanen ska flytta den rättighet till passage för allmän gång- och cykeltrafik som finns i gällande detaljplan till ett nytt läge ca 70 m söderut.

Huvuddrag

Planförslaget innebär att det område i detaljplan som säkerställer allmän gång- och cykelpassage över Herrhagsbangården flyttas ca 70 meter söderut jämfört med nuvarande läge. Flytten innebär att gång- och cykelvägarna som ansluter mot passagen behöver ges en ny sträckning. Ett förslag har tagits fram i denna handling som tar sikte på att utifrån förutsättningarna skapa så gena kopplingar som möjligt för gång- och cykeltrafikanterna men avvägt för att också bevara möjligheterna till spontanidrott i ytorna mellan Parkgatan och järnvägen liksom för att i övrigt uppnå en god trafiksäkerhet runt gångfällan. Förslaget innebär att trafikströmmarna som kommer söderifrån ansluts mot järnvägspassagen med en separat GC-väg från Parkgatan. Från Vasagatan, och parken i dess förlängning, föreslås en något förändrad sträckning för att minska omvägen för gång- och cykeltrafikanter.

Planhandlingar

Planen omfattar följande handlingar:

- Plankarta
- Planbeskrivning

Plandata

Planområdet är beläget på Herrhagen och omfattar ca 5000 kvm. Planen omfattar del av fastigheterna Herrhagen 1:1 och Järnvägen 1:3 som ägs av Karlstads kommun.

Tidigare ställningstaganden

Översiktsplan

Förslaget bedöms förenligt med översiktsplan 2012. På lång sikt föreslås större stadsutveckling intill området därmed föreslås en kort genomförandetid för detaljplanen.

Gällande detaljplan

Gällande detaljplaner är från 1994 och 1987 och anger järnvägsändamål och park. För befintligt järnvägspassage för gång- och cykeltrafik innehåller gällande plan en rättighet för detta (x).

Beslut om planläggning

Stadsbyggnadsförvaltningen fick i uppdrag av stadsbyggnadsnämnden 2021-09-22 § 245, att upprätta detaljplan.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

För den aktuella detaljplanen har undersökning om planen kan antas innebära betydande miljöpåverkan gjorts enligt Miljöbalken (6 kap). Kommunens bedömning är att genomförandet av denna plan inte riskerar innebära betydande miljöpåverkan. Beslutet har samråtts med länsstyrelsen som delar kommunens bedömning (2021-12-15).

Avvägningar mot annan lagstiftning

Inom den fysiska planeringen finns hänsyn och avvägningar som behöver göras rörande annan lagstiftning i allmänhet och miljöbalken i synnerhet. Följande lagrum behöver särskilt beaktas:

2 kap. MB – Allmänna hänsynsregler

Planen bedöms uppfylla kraven på hänsyn.

3 kap. MB – Grundläggande bestämmelser för hushållning med mark och vattenområden, främst riksintressen.

Detaljplanen bedöms inte påverka något riksintresse.

4 kap. MB – Särskilda bestämmelser för vissa områden.

Detaljplanen bedöms inte påverka något av dessa områden.

5 kap. MB – Miljökvalitetsnormer.

Miljökvalitetsnormerna syftar till att skydda människors miljö och hälsa. Idag finns det särskilda normer för:

- olika föroreningar i utomhusluften (SFS 2010:477)
- olika parametrar i vattenförekomster (SFS 2004:660)
- olika kemiska föreningar i fisk- och musselvatten (SFS 2001:554)
- omgivningsbuller (SFS 2004:675)

Planförslaget bedöms inte påverka några miljökvalitetsnormer.

7 kap. MB – Skydd av naturen, strandskydd, biotopskydd, naturreservat, Natura 2000 m m.

Området berörs inte av något av dessa områden.

Barnrättslagen - SFS 2018:1197

Sedan 2020-01-01 är Barnkonventionen en del av svensk lagstiftning genom Barnrättslagen (SFS 2018:1197). Det innebär att:

- Alla barn har rätt till alla rättigheter och inget barn får diskrimineras på någon grund.
- Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn.
- Alla barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling
- Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.

Många av de som använder gångpassagen över järnvägen är barn och unga. Passagen är viktig som sammanbindande mellan Herrhagen och Lamberget. Passagen är del i stråket mellan Lamberget och Herrhagsskolan. Planförslaget innebär en säkrare passage för oskyddade trafikanter, fotgängare och cyklister. Planförslaget innebär också en försämring i genhet för gående och cyklister för de som ska vidare via Vasagatan men en förbättring för de som ska söderut jämfört med nuvarande förhållanden.

Förutsättningar och planförslag

Gång- och cykeltrafik / Järnvägspassage

Nuvarande passage för gång- och cykeltrafik ligger i förlängningen av Vasagatan. Gångfällan är ett säkerhetsproblem för oskyddade trafikanter som ska passera över fyra järnvägsspår på bangården, detta är särskilt ett problem när bangårdens kapacitet behöver ökas framöver. Gångfällan är också ett hinder för att kunna få maximal nytta av bangården under byggtiden för den nya Vikenpassagen på Karlstad C samtidigt som man kan få ut tillräckliga spårlängder för att kunna slopa spår 9 på Karlstad C.

Gällande detaljplan innehåller en rättighet till passage för allmän gång- och cykeltrafik (x) för befintlig gångpassage i Vasagatans förlängning.

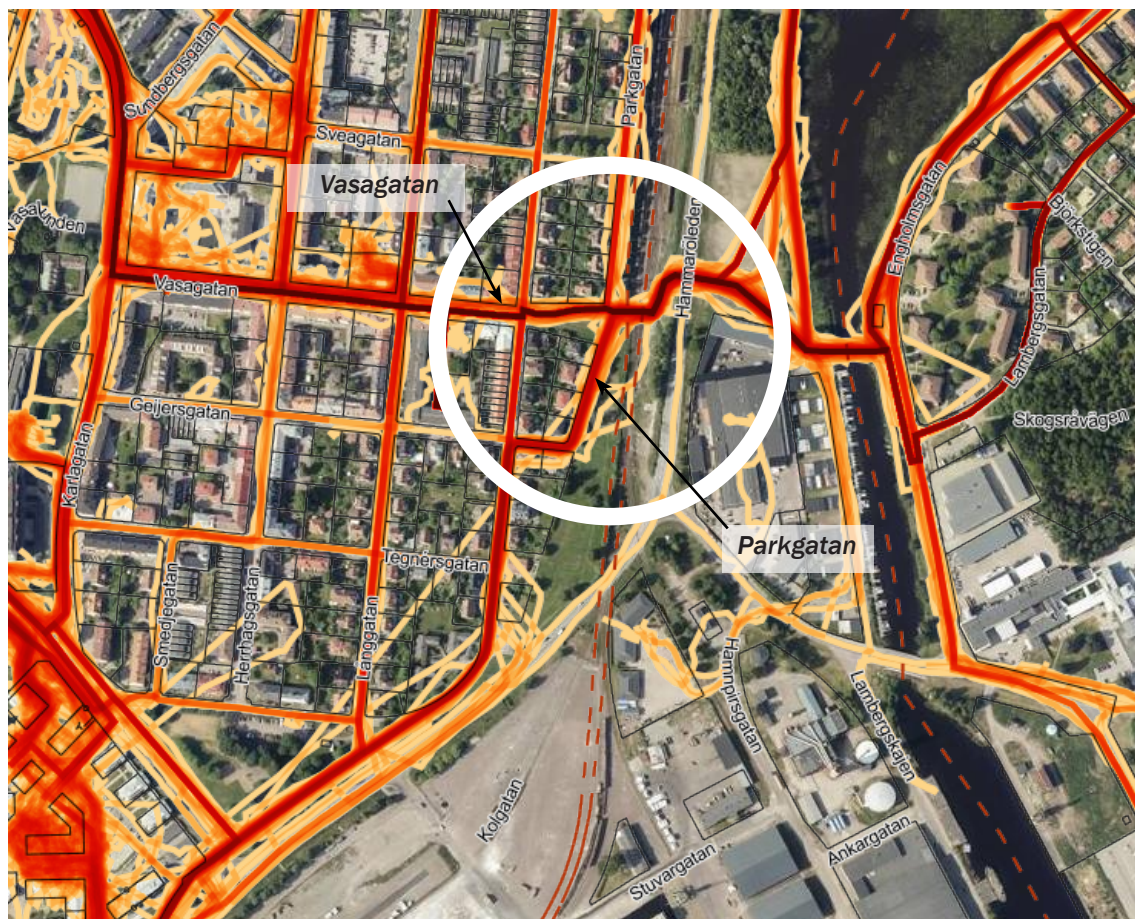
Planförslag

Trafikverket önskar flytta befintlig gångfälla till ett nytt läge ca 70 meter söderut där den korsar endast ett järnvägsspår. Genom att man flyttar gångfällan, får man en säkrare passage för oskyddade trafikanter, samtidigt som man kan få ut tillräckliga spårlängder för att kunna slopa spår 9 på Karlstad C. Man tillskapar även en bättre arbetsmiljö för de godsoperatörer som ska verka på Herrhagsbangården. Den rättighet som finns i gällande detaljplan (x) behöver flyttas till det nya läget vilket regleras med x på plankartan. När gångfällan flyttas behöver gång- och cykelvägarna som ansluter mot denna ges nya sträckningar. Dessa gång- och cykelvägar säkerställs med allmän plats på plankartan (PARK respektive GCVÄG) som möjliggör gång- och cykelvägar. Exakt sträckning för gång- och cykelvägarna läggs inte fast på plankartan men ett förslag har tagits fram som redovisas på följande sida.

Illustration av föreslagna förändringar. Detaljplanen medger att den befintliga gångpassagen över Herrhagsbangården flyttas söderut. Detta innebär att gång- och cykelvägarna i området behöver ges nya sträckningar. Notera att gång- och cykelvägarnas utformning är preliminär och att detaljerad projektering pågår. Detaljplanen medger också flexibel utformning i parkområden och styr inte gång- och cykelbanornas exakta placering.

Förslaget ovan tar sikte på att utifrån förutsättningarna skapa en god avvägning mellan så gena kopplingar för gång- och cykeltrafikanterna som möjligt, uppnående av god trafiksäkerhet och trygghet liksom bevarande av parkytor som även fortsatt ska kunna användas för lek, spontanidrott, promenader, hundrastning mm.

Kommunens "Heatmap" där cyklister under en period cyklat med GPS visar att de flesta kommer till/från Vasagatan när de passerar bangården men också att en stor ström kommer söderifrån och västerifrån.

Järnvägspassagen är en viktig länk både i det lokala och det övergripande gång- och cykelvägnet i Karlstad. I kommunens "Heatmap" där cyklister under en period cyklat med GPS visar att de flesta använder Vasagatan på Herrhagssidan när de passerar bangården men även att en stor ström också kommer söderifrån och västerifrån via som ansluter via Parkgatan. Denna ström går vidare mot eller kommer ifrån stadsutvecklingsområdena i hamnen liksom vidare mot pendlingsstråket utmed Hammaröleden. Förslaget innebär att trafikströmmarna som kommer söderifrån och västerifrån, ansluts mot järnvägspassagen med en separat GC-väg mot Parkgatan. Från Vasagatan och parken i dess förlängning föreslås en något förändrad sträckning för att minska omvägen för gång- och cykeltrafikanter. Förslaget är preliminärt och detaljerad projektering pågår inför byggnationen.

För att inte omöjliggöra en planskild korsning, om det skulle bli önskvärt på lång sikt, innehåller planen möjlighet inom användningsområde T1 (järnvägsområdet) med att en planskild gång- och cykelpassage får finnas.

Park och vegetation

Området väster om järnvägen består av öppna gräsytor, parkmark, som används för promenader, hundrastning, spontanidrott och lek mm. Utmed järnvägsstaketet finns vegetation som växer oordnat. Utmed Parkgatan finns en lindallé.

Planförslag

Planförslaget innebär att gränsen mellan järnvägsområdet och parkmarken rätas ut för att stämma med bangårdens utbredning, plankartan innebär att mark som ska användas till park utökas något.

Föreslagen sträckning av nya gång- och cykelvägar har avvägts mellan att spara så mycket användbar parkyta som möjligt och samtidigt skapa gena och goda gång- och cykelkopplingar liksom en så god trafiksäkerhet som möjligt. I parkytorna finns fortsatt plats för kvalitativa parkytor som på sikt kan utvecklas. Mellan gång- och cykelvägen och järnvägsstaketet finns plats för plantering och belysning.

Geotekniska förhållanden

Området består av glacial lera. Djupet till berg bedöms till ca 5-10 meter utifrån information om enskilda brunnar i området.

Teknisk försörjning

Ledningar

Vid projektering av passage liksom gång- och cykelvägar behöver ledningsnät för fjärrvärme, planerat fjärrkylanät, liksom vatten- och dagvattennät beaktas.

Dagvatten

Området ligger lågt i relation till Herrhagen och därför behöver dagvattenfrågor i parkområdet ges uppmärksamhet vid projektering och anläggande av gång- och cykelvägarna.

Störningar, hälsa och säkerhet

Markföroreningar

Flytt av järnvägspassage liksom anläggning av GC-vägar ska ske på och i anslutning till bangård med lång historik på platsen. Föroreningarna finns främst i spårområdet, men även i järnvägsspårens absoluta närhet. Ofta är det PAH:er, men även metaller, oljor och bekämpningsmedel kan finnas i den övre halvmeteren jordmassor. Massor som tas bort i samband med att gång- och cykelvägar anläggs behöver därför provtas. Troligen behövs ingen förundersökning. Markföroreningar som påträffas vid genomförandet ska anmälas till tillsynsmyndigheten (Miljöförvaltningen Karlstads kommun).

GENOMFÖRANDE

Detta avsnitt syftar till att beskriva vilka organisatoriska, tekniska, ekonomiska och fastighetsrättsliga åtgärder som behövs för att planen ska kunna genomföras på ett samordnat och ändamålsenligt sätt.

Organisatoriska frågor

Ansvarsfördelning för genomförande

Stadsbyggnadsförvaltningen	Detaljplanearbete, grundkarta, nybyggnadskarta, marklov
Lantmäterimyndigheten	Fastighetsbildning.
Teknik- och fastighetsförvaltningen	Avtal med Trafikverket avseende markupplåtelse, GC-passage och genomförandefrågor.
Trafikverket och Teknik- och fastighetsförvaltningen	Flytt av GC-passage samt anläggande av nya gång- och cykelvägar.

Avtal

Planarbetsavtal är upprättat mellan stadsbyggnadsförvaltningen och teknik- och fastighetsförvaltningen som reglerar kostnaderna för planläggning.

Genomförandetid

Genomförandetiden är 5 år från det datum planen vinner laga kraft. Under genomförandetiden har fastighetsägaren rätt att exploatera i enlighet med planen och detaljplanen får inte ändras utan att synnerliga skäl föreligger. Efter genomförandetidens utgång fortsätter planen att gälla men kan då ändras eller upphävas utan att fastighetsägare har rätt till ersättning.

Fastighetsrättsliga åtgärder

Fastighetsbildning

Detaljplanen skulle kunna medföra behov av ny fastighetsbildning, men bedöms inte nödvändig. Beroende på upplåtelse av mark skulle servitut för allmän gång- och cykeltrafiken kunna bildas.

Ekonomiska frågor

Kostnader

Kostnader för projektet och nödvändiga utredningar bekostas av Trafikverket och Teknik- och fastighetsförvaltningen utifrån avtalad fördelning.

Avgifter

Planavgift tas ut enligt planavtal med Teknik- och fastighetsförvaltningen.

Tekniska åtgärder

Projektet innebär en flytt av gång- och cykelpassagen samt anslutande gång- och cykelvägar. Projektet genomförs och bekostas av Trafikverket och Karlstads kommun, genom TFF, i enlighet med ingångna avtal.

KONSEKVENSER AV FÖRSLAGET

Miljökonsekvenser

Planförslaget bedöms inte ge mer än små konsekvenser för miljön. Befintlig vegetation i anslutning till spårområdet och nya gång- och cyklevägar behöver tas ned. I de fall markföroreningar påträffas kommer dessa hanteras enligt Miljöförvaltningens krav och en viss lokal förbättring skulle därmed kunna bli möjlig i projektet.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer är föreskrifter om lägsta miljö kvalitet för mark, vatten, luft eller miljön i övrigt inom ett geografiskt område. Miljö kvalitetsnormen anger de föroreningsnivåer eller störningsnivåer som människor kan utsättas för utan fara för olägenheter av betydelse eller som miljön eller naturen kan belastas med utan fara för påtagliga olägenheter.

Planen anses inte medverka till att miljö kvalitetsnormerna överskrids.

Sociala konsekvenser

Gång- och cykelstråket mellan Herrhagen och Lamberget är viktigt både ur ett för dessa stadsdelar lokalt perspektiv men även i ett större perspektiv som pendlingsstråk mellan centrala Karlstad och arbetsplatser och stadsdelar i östra Karlstad. Många av de som använder gångpassagen över järnvägen är barn och unga. Passagen är del i stråket mellan Lamberget och Herrhagsskolan och används därför dagligen av barn- och unga. Planförslaget innebär en säkrare gång- och cykelpassage men även en lite större omväg för de trafikanter som ska vidare på Vasagatan.

Det är viktigt att gång- och cykelpassagen liksom gång- och cykelvägarna får en god belysning samt att vegetation och plantering ses över för att främja trygghet- och trivsel så långt det är möjligt.

Planförslaget innebär en förändring av de grönytor som kommer att beröras av nya gång- och cykelvägar. Bedömningen är att grönytorna även efter genomförandet är så stora att de fortsatt kan fungera väl för spontanidrott, lek, promenader mm.

Planförslaget innebär en tryggare arbetsmiljö för de som arbetar på bangården.

Ekonomiska konsekvenser

Planen bedöms medföra små konsekvenser för kommunens ekonomi. Kostnader för järnvägsåtgärderna har avtalats mellan Karlstads kommun och Trafikverket. Ytterligare kostnader för att förbättra för fotgängare och cyklisterna kan bli aktuellt om Teknik- och fastighetsförvaltningen bedömer det som aktuellt under genomförandet.

KARLSTADS KOMMUN

Stadsbyggnadsförvaltningen, Karlstads kommun, 651 84 Karlstad,
054-540 00 00, stadsbyggnadsforvaltningen@karlstad.se